

Posouzení variant výrobního mixu SR z pohledu Generation adequacy a dostupnosti PpS

Posouzení variant výrobního mixu ve vztahu k povinnostem PPS SR a v souvislosti s přiměřeností výrobních kapacit a dostatečností regulačních rezerv pro zabezpečení bezpečného a spolehlivého provozu ES SR v střednědobém horizontu

Prezentace dílčích výstupů studie

Obsah a členění studie

K1: Definice pojmu bezpečný a spolehlivý provoz ve střednědobém horizontu, resp. do roku 2030

K2: Popis současného stavu zdrojové základny SR a poskytovatelů PpS

K3: Cílový stav zdrojové základny dle energetické politiky SR

K4: Popis klíčových faktorů a nejistot týkajících se vývoje zdrojové základny

K5: Zhodnocení zdrojové základny z hlediska bezpečného a spolehlivého provozu

Scénář EPSR

Scénář SEPS

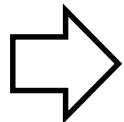
Krajní scénář

Výrobní přiměřenost

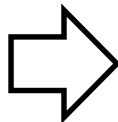
Výkonová přiměřenost

Dostatečnost regulačních záloh

K6: Možné nástroje a postupy v řešení problematiky PpS

Manažerské shrnutí pro SEPS

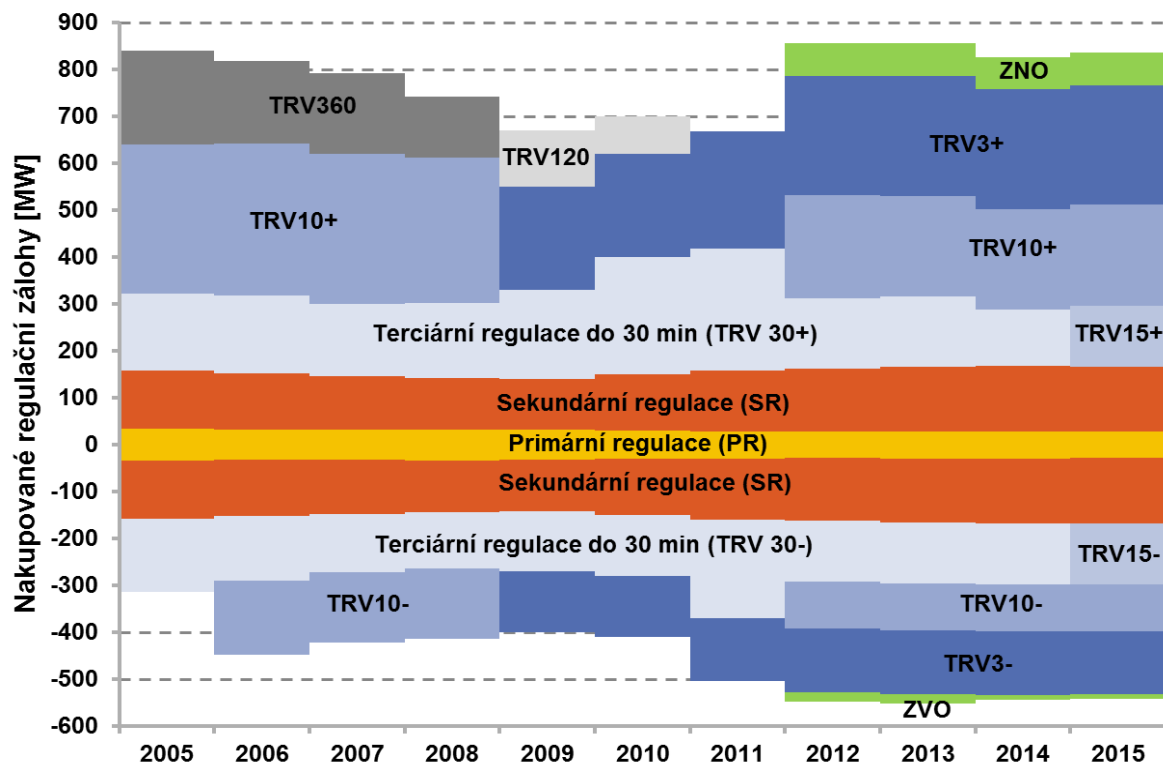

Shrnutí a doporučení pro diskusi s dotčenými orgány státní správy (MH SR, ÚRSO)

Postup zpracování studie

- **Předmětem Studie proto bylo ve výhledu do roku 2030 posoudit možné scénáře vývoje výrobního mixu ES SR z hledisek:**
  - Výrobní přiměřenosti (tj. pokrytí roční spotřeby elektřiny zdroji v ES SR)
  - Výkonové přiměřenosti (tj. pokrytí zatížení soustavě ve specifických časových řezech ze strany zdrojů v ES SR)
  - Dostatečnosti regulačních záloh pro poskytování podpůrných služeb (tj. dostupnosti flexibilního výkonu zdrojů ES SR pro krytí požadavků na PpS)
- **Jako prostředek pro zpracování odhadů byla provedena analýza provozu nejvýznamnějších zdrojů, resp. skupin zdrojů pracujících do ES SR v letech 2015 a 2016.**
- **Druhým vstupem pro zpracování výhledů se staly scénáře možného vývoje zdrojového mixu:**
  - Referenční scénář výroby dle EPSR (energetické politiky SR) – zahrnující v maximální možné míře předpoklady EPSR z roku 2014
  - Referenční scénář výroby dle SEPS – vycházející ze scénáře EPSR po korekcích v podobě zohlednění aktuálního vývoje zdrojového mixu, popř. odhadů vývoje decentralizované energetiky
  - Krajní scénář výroby – který ilustruje nepříznivý výhled provozu některých systémových zdrojů

Vývoj potřeb PpS v ES SR

Odhad dalšího vývoje potřeb:

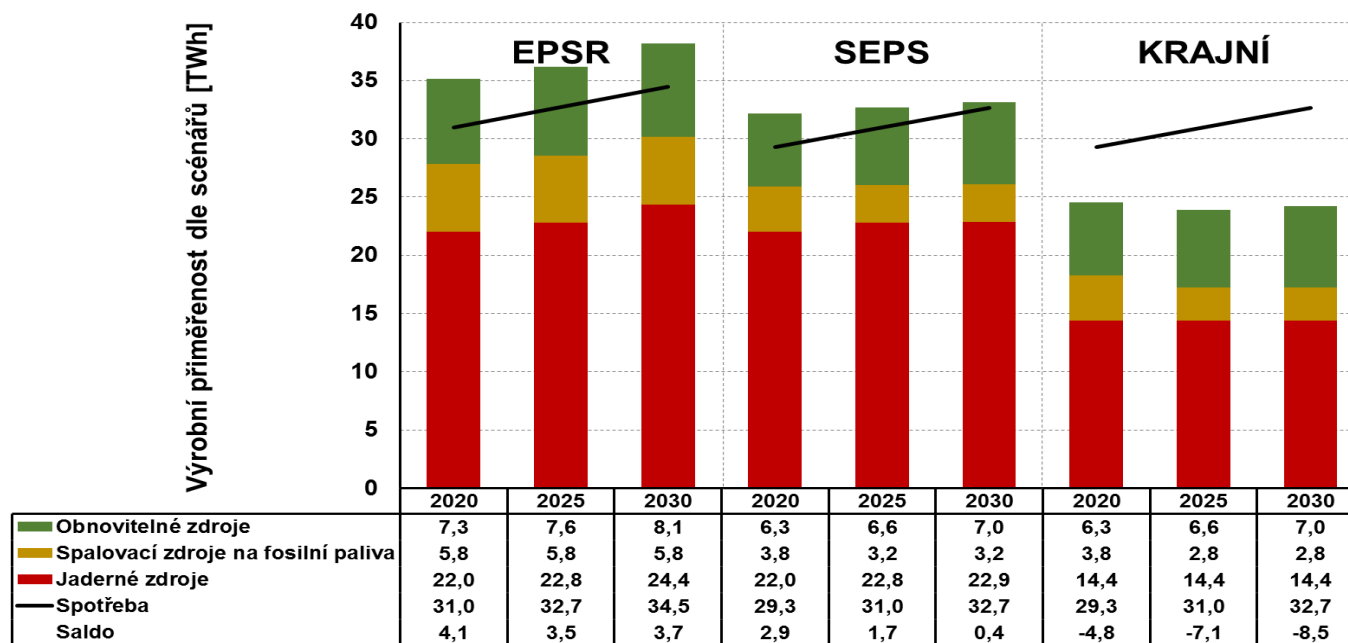
- 1) Zprovoznění EMO3,4 → Více PRV (princip solidarity RGCE)
- 2) Růst špičkového zatížení (více SRV)
- 3) Rozvoj intermitentních OZE (více SRV, TRV)
- 4) Nový zdroj EBO → Více TRV+

SCÉNÁŘE

		Referenční scénář dle EPSR	Referenční scénář SEPS	Krajní scénář
Jaderná energetika	Uvedení EMO 3,4 do provozu	V roce 2018	V roce 2020	Nezprovoznění EMO 3,4
	Provoz EMO 1,2	Odstavení po roce 2030 (s plánovaným dosažením životnosti 40 let od zahájení provozu)		
	Provoz EBO V2	Odstavení po roce 2030 (s dosaženou životností 46 let od zahájení provozu)		
	NJZ	Zprovoznění NJZ do roku 2030 (nebude provozován souběžně s EBO V2)	Nezprovoznění NJZ do roku 2030	
Spalovací zdroje	Nováky	ENO A (FK1+TG11+TG12) a ENO B (bloky 1 a 2) v provozu minimálně do 2030	Odstavení ENO B v roce 2022 (požadavky na emise podle BAT, dožití)	
	Vojany	Bloky 5 a 6 EVO 1 v provozu minimálně do roku 2030		Odstavení v roce 2022 (ekonomika provozu)
	PPC Malženice, BA a nové PPC	V současnosti odstavené zdroje budou využívány v pološpičkovém provozu. Nové zdroje PPC nebudou realizovány.	V současnosti odstavené zdroje zůstanou mimo provoz (tuto možnost uvádí rovněž EPSR s předpokládaným dopadem až 2 TWh do bilance ES SR). Nové PPC nebudou realizovány.	
	Ostatní	Úbytek výroby zdrojů (zejména využívající jako palivo uhlí) bude nahrazen v existujících lokalitách menšími moderními kogeneračními zařízeními s vysokou účinností a s vyhovujícími ekologickými parametry zejména na bázi zemního plynu.		
OZE	FVE (do roku 2030)	Růst na 674 MWe (dle EPSR)	Růst na 687 MWe (dle SEPS)	
	VTE (do roku 2030)	Růst na 113 MWe (dle EPSR)	Růst na 102 MWe (dle SEPS)	
	Vodní (do roku 2030)	Zachování současného stavu (dle EPSR)	Zachování současného stavu (dle SEPS)	
	Ostatní (do roku 2030)	Růst na 522 MWe (dle EPSR)	Růst na 406 MWe (dle SEPS)	

VÝROBNÍ PŘIMĚŘENOST

NETTO VÝROBA vs. TNS+ZTRÁTY V SÍTÍCH+ČERPÁNÍ

V případě zprovoznění EMO 3,4 (později NJZ) a odstavených PPC → Čistě exportní pozice i za předpokladu vyššího růstu spotřeby

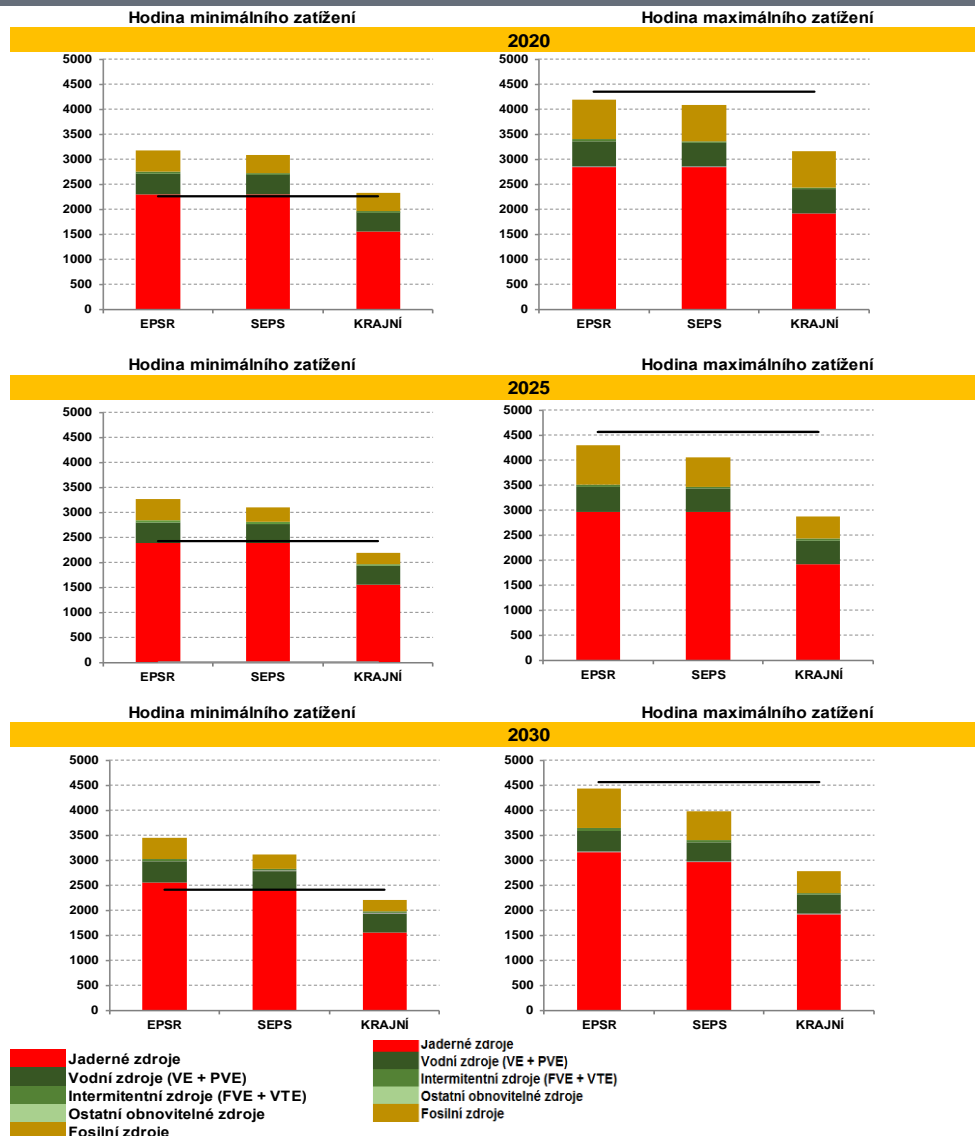
Stav bez výroby odstavených PPC s předpokladem nižšího růstu spotřeby

Významná importní pozice, pokud by nebyly uvedeny do provozu nové jaderné bloky a odstavené PPC, navíc za předpokladu odstavení EVO, ENO

VÝKONOVÁ PŘIMĚŘENOST

ČASOVÝ
ŘEZ
MINIMA
ZATÍŽENÍ
SOUSTAVY

Must-run >
zatížení

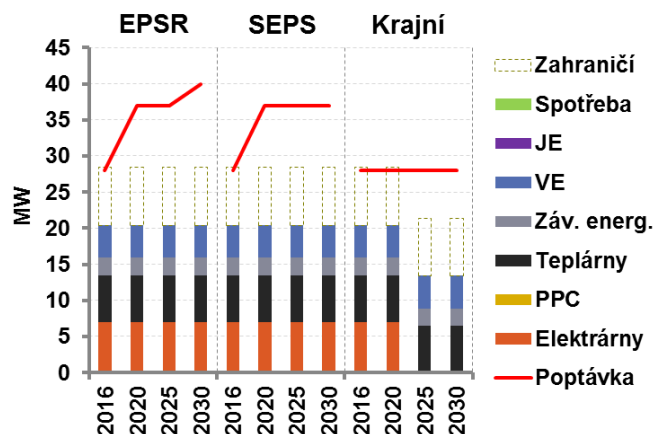
ČASOVÝ ŘEZ
MAXIMA
ZATÍŽENÍ
SOUSTAVY

Zimní maximum
pokryto pouze v
úvodních letech
při maximálním
zdrojovém mixu
(Scénář EPSR)

Krajní scénář
SALDO > - 1500
MW

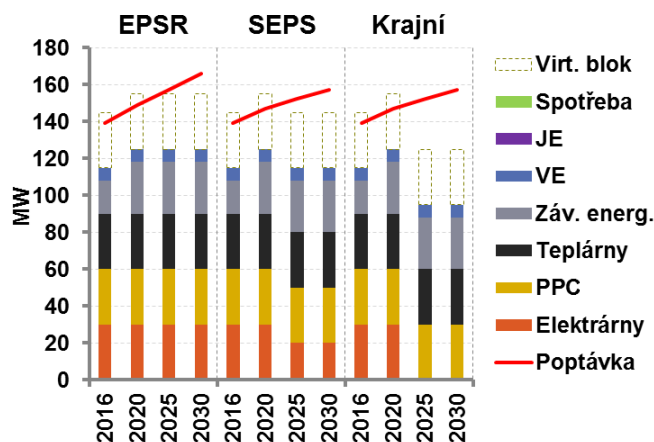
DOSTATEČNOST REGULAČNÍCH ZÁLOH

PRIMÁRNÍ REGULACE

- ✓ Dostupnost RZ PRV je již nyní na hranici poptávky
- ✓ PRV poskytují elektrárny (EVO), teplárny (letní omezení), závodní energetiky a také VE Gabčíkovo.
- ✓ Na krytí PRV se podílí zahraniční poskytovatel
- ✓ V budoucím období růst (princip solidarity)
- ✓ Udržení nabídky každého z poskytovatelů je nezbytné pro zajištění potřebné úrovně PRV

SEKUNDÁRNÍ REGULACE

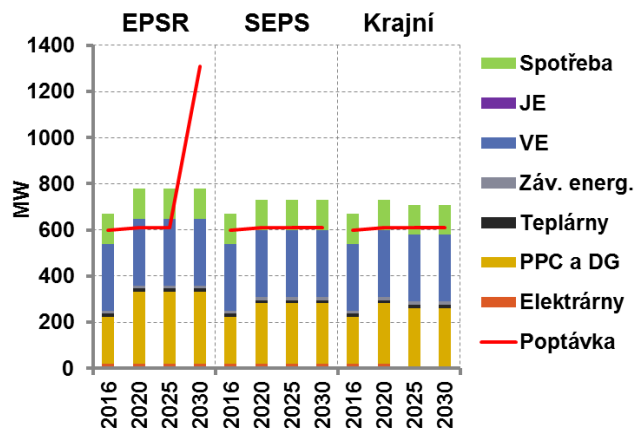

- ✓ Dostupnost RZ SRV je obdobně na hranici poptávky
- ✓ SRV poskytují elektrárny (EVO, ENO), PPC, teplárny (letní omezení), závodní energetiky a také VE (VDZA).
- ✓ Na krytí SRV se podílí virtuální bloky
- ✓ V budoucím období růst poptávky (růst maxima zatížení, intermitence)
- ✓ Udržení nabídky každého z poskytovatelů je nezbytné pro zajištění potřebné úrovně SRV

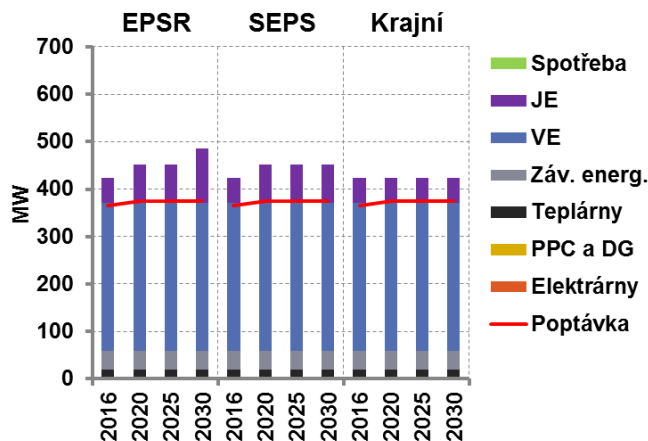
DOSTATEČNOST REGULAČNÍCH ZÁLOH

MRZ+

- ✓ Dostupnost kladných terciárních regulací (MRZ+) je dostatečná, zejména díky dostupnosti regulačního výkonu vodních elektráren (a obecně netočivých rezerv)
- ✓ V budoucím období lze předpokládat růst poptávky pouze v případě uvedení do provozu velkého bloku v soustavě (NJZ) – potřeba v závislosti na velikosti bloku v důsledku plnění N-1 kritéria

MRZ-

- ✓ Dostupnost záporných terciárních regulací (MRZ-) je dostatečná, zejména díky dostupnosti regulačního výkonu vodních elektráren
- ✓ Do služeb tohoto typu zapojeny i jaderné bloky

Možné nástroje a postupy v řešení problematiky PpS

- Rizika nedostupnosti regulačních záloh se týkají zejména poskytování podpůrných služeb (PpS), které jsou zajišťovány jako točivé zálohy (obvykle ze strany spalovacích zdrojů)
- Ohroženo tak může být zajištění dostatečných regulačních záloh primární regulace (PRV) a sekundární regulace (SRV)
- K řešení situace částečně přispělo udržení výroby v elektrárně Nováky v rámci režimu všeobecného hospodářského zájmu a dále zavedení zahraniční spolupráce v oblasti PpS
- Z provedených analýz vyplývá, že ve výhledu roku 2030 se situace v oblasti deficitu regulačních záloh pro služby primární a sekundární regulace nebude zlepšovat
- Pro pokrytí potřeb PRV bude nezbytné pokračovat s využíváním regulačních záloh ze zahraničí

→ Proto byla navržena rámcová opatření pro řešení problematiky dostatečnosti PpS pro bezpečný a spolehlivý provoz ES SR

Možné nástroje a postupy v řešení problematiky PpS

Dlouhodobé VŘ

Možné přínosy:

- Větší stabilita pro subjekty poskytující PpS
- Informace pro SEPS týkající se skutečné dostupnosti PpS

Možná rizika:

- Fixace vysoutěžené ceny pro delší období

Kapacitní mechanismus

Možné přínosy:

- Zvýšená motivace provozovatele k výrobě elektřiny a tím možnosti poskytovat PpS

Možná rizika:

- Nesouhlas Evropské komise
- Promítnutí do koncových cen

Technické opatření SRV/TRV

Možné přínosy:

- Vyšší využití TRV - Dočasné opatření pro případ aktuálního nedostatku SRV

Možná rizika:

- Komplikovanější řízení, omezené přínosy

Zdroj SEPS

Možné přínosy:

- Relativně rychlé zajištění dané PpS (baterie)

Možná rizika:

- Komplikovanější řízení, omezené přínosy

Odstranění nebo zvýšení regulovaných cen

Možné přínosy:

- Zvýšená motivace poskytovat PpS

Možná rizika:

- Zvýšení objemu finančních prostředků na zajištění PpS

Přeshraniční spolupráce

Možné přínosy:

- Spolehlivá dodávka regulační energie (TSO-TSO)
- Teoreticky nižší náklady na PpS

Možná rizika:

- Bloky přeshraničního profilu

Agregace pro PpS

Možné přínosy:

- Zapojení nových subjektů do poskytování PpS

Možná rizika:

- Složitější příprava provozu, měření a vyhodnocování poskytnutí PpS
- Nejistota skutečného poskytnutí PpS
- Omezená uplatnitelnost pro všechny druhy PpS

Bateriové systémy

Možné přínosy:

- Vysoká dynamika poskytování PpS (pro PRV hluboko pod 30 s)
- Potenciál zcela nových poskytovatelů PpS

Možná rizika:

- Potřeba nastavení akceptovatelného tržního modelu
- V současné době dosud příliš nerozšířená technologie

Zkušenosti z ČR – poslední VŘ

- **V březnu 2018 vypsala provozovatel přenosové soustavy ČR (společnost ČEPS) výběrové řízení na poskytování podpůrných služeb pro roky 2019, 2020 a 2021.**
- **Nakoupen byl základní objem PpS (objemy nákupu liší se podle jednotlivých druhů PpS).**
- **Zbývající část bude nakoupena v dalších kolech výběrového řízení. Nákup sekundární regulace byl poprvé v historii rozdělen na kladnou (+) a zápornou část (-), tuto eventualitu umožnila změna Kodexu přenosové soustavy přijatá v únoru 2018.**
- **Podmínkou pro účast ve VŘ byla účinná Dohoda o podmínkách nákupu a poskytování podpůrných služeb v letech 2019 a 2021 (dále jen „Dohoda“).**
- **Podmínkou pro vyhodnocení podané nabídky byla existence platného nebo odvozeného certifikátu pro odpovídající kategorii PpS. Z toho je zřejmé, že ČEPS nevyužil možnosti, aby se VŘ zúčastnili výrobci, kteří aktuálně nesplňují podmínky poskytování PpS.**
- **Poskytovatel nicméně mohl ve výběrovém řízení nabídnout vyšší než certifikovaný výkon.**

Děkuji za pozornost